

МАГІСТРАТУРА ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 029 «ІНФОРМАЦІЙНА, БІБЛІОТЕЧНА ТА АРХІВНА СПРАВА» – НОВІ МОЖЛИВОСТІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВСТУПУ



Олена Воскобойнікова-Гузєва,
д-р наук із соціальних комунікацій,
завідувач кафедри Інституту журналістики
Київського університету імені Бориса Грінченка

Що таке магістр, магістратура та магістерська програма? У ст. 5. Рівні та ступені вищої освіти Закону України «Про вищу освіту» (2014) визначено рівні вищої освіти, за якими здійснюється підготовка фахівців з вищою освітою відповідно до освітніх чи наукових програм:

- початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти;
- перший (бакалаврський) рівень;
- другий (магістерський) рівень;
- третій (освітньо-науковий / освітньо-творчий) рівень;
- науковий рівень.

Другий (магістерський) рівень вищої освіти передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності. Отже, магістр – це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти (науковою установою) в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою. Особа має право здобувати ступінь магістра за умови наявності в неї ступеня бакалавра.

Кожен заклад вищої освіти (ЗВО), що готує фахівців відповідної спеціальності та відповідного освітнього рівня, розробляє власну освітню програму згідно з вимогами нормативної бази Міністерства освіти і науки України.

Світовий досвід підготовки магістрів із бібліотекознавства та інформаційних наук (MLIS), що здійснюється багатьма університетами різних країн, засвідчує велике тематичне розмаїття відповідних освітніх програм. Приміром, в університетах Барселони,

Копенгагена, Варшави, Вільнюса та інших вищих ці програми мають переважно інформаційно-технологічне та медійне спрямування (оцифрування фондів і колекцій, управління цифровим контентом) [2]. Проте пропонуються і програми, що орієнтовані на управління бібліотеками та інформаційними службами, керування бібліотечними колекціями і документною спадщиною. Для навчання майбутніх магістрів розробляються і спеціальні міжфакультетські програми, які поєднують найактуальніші напрями. Наприклад, Альбертський університет (м. Едмонтон, Канада) запрошує на навчання за подвійною міжфакультетською програмою з цифрових гуманітарних наук (*Digital Humanities*) здобувачів магістерського ступеня з мистецтв (MA) і бібліотекознавства та інформаційних наук (MLIS).

ЗВО України та світу в підготовці магістерських програм для бібліотечно-інформаційної сфери орієнтовані на врахування майбутніх трансформацій у діяльності бібліотек, інформаційних центрів, архівів. Вони прагнуть запропонувати здобувачам освітнього ступеня магістра такі теоретичні знання та навички їх застосування в практичній діяльності, які б відповідали викликам сучасного цифрового світу.

Підготовка магістрів зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» в Київському університеті імені Бориса Грінченка ведеться кафедрою бібліотекознавства та інформології з 2016 р. У червні 2018 р., відповідно до рішення Акредитаційної комісії Міністерства освіти і науки України, освітньо-професійну програму за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» в університеті визнано акредитованою (сертифікат серія УК № 11002771, термін дії – до 01.07.2023 р.). Кафедрою вже підготовлено 2 випуски магістрів, які плідно працюють у бібліотечно-інформаційних установах національного і державного значення, а саме: Національній бібліотеці України імені Ярослава Мудрого, Національній історичній бібліотеці України, Державній науково-педа-



Магістри випуску 2018 р. і викладачі
кафедри бібліотекознавства та інформології
Інституту журналістики Київського університету
імені Бориса Грінченка

гогічної бібліотеці України, Державній науково-педа-



гогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського, Науковій бібліотеці Національного університету «Києво-Могилянська академія».

Випускники кафедри поповнили ряди фахівців-книгознавців у таких організаціях, як Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова» та Український інститут книги. Особливо кафедра пишається тими студентами, які прийшли за фаховими знаннями, вже маючи багаторічний досвід практичної діяльності, зокрема, на посадах завідувачів бібліотек закладів середньої освіти, але їхня базова вища освіта була здобута з іншого фаху. Отримані ними актуальні знання з інформаційно-комунікаційних технологій, наукових комунікацій, стратегічного менеджменту, інформаційно-аналітичної діяльності та особливо таких новітніх напрямів, як наукометрія та бібліометрія, відкривають нові перспективи для подальшого кар'єрного зростання.

Освітньо-професійна програма має прикладну орієнтацію, спрямована на підготовку професіоналів з інформаційної діяльності для наукової, освітньої, культурної та комунікаційної сфер, розрахована на 90 кредитів ЄКТС¹. Термін навчання за цією програмою – 1 рік 4 місяці. Програма містить обов'язкові та вибіркові компоненти (навчальні дисципліни), також навчальним планом передбачено проходження виробничої практики з відривом від теоретичного навчання та виробничої практики зі спеціалізації. Бази практики, з якими університетом укладено угоди про співробітництво, охоплюють усі можливі сфери майбутньої діяльності магістрів – бібліотечну, архівну, інформаційну. На сьогодні кафедра бібліотечнознавства та інформології підтримує активні зв'язки з 16 базами практики, які також використовуються для підготовки магістрів.

Обов'язковими компонентами програми є такі дисципліни, як: «Філософія інформації», «Наукові комунікації», «Управління електронними інформаційними ресурсами», «Інформаційно-аналітична діяльність», «Теорія документно-інформаційних потоків», «Теоретико-методологічні засади бібліотечнознавства, архівознавства та інформаційної діяльності», «Стратегічний менеджмент інформаційної діяльності». Їх опанування – невід'ємна частина навчання майбутніх магістрів, яке відбувається за рахунок лекційних, практичних та семінарських занять, лабораторних робіт, виконання дослідницьких завдань. Проте, як уже зазначалося, студенти можуть обирати певний комплекс дисциплін, що спрямовані на здобуття поглиблених знань саме в тому напрямі, який є пріоритетним для них. Це т. зв. вибіркова частина освітньої програми. Так, здобувачам освітнього ступеня магістр пропонуються два вибіркових блоки – «Наукометрія, бібліометрія» та «Менеджмент бібліотечно-інформаційної діяльності». Дисципліни першого блоку охоплюють такі наукові напрями, як інформологія, наукометрія, бібліометрія, вебметрія, управління знаннями і персональною публікаційною кар'єрою.

Студентам, які обирають другий блок, пропонуються для опанування дисципліни: «Теорія і методологія соціокультурного проектування», «Інноваційна діяльність бібліотек, архівів та інформаційних установ», «Теорія і практика прийняття управлінських рішень», «Науково-дослідна та методична робота бібліотек, архівів та інформаційних установ», «Інформаційний консалтинг». Завершується навчання здобувачів магістерського ступеня захистом магістерської роботи, яка є підсумовуванням та оприлюдненням результатів авторського наукового дослідження актуальної проблеми з інформаційної, бібліотечної або архівної діяльності.

Важливою складовою навчання в магістратурі є науково-дослідна діяльність. Наші магістранти оприлюднюють результати власних досліджень на міжнародних і всеукраїнських наукових конференціях, публікуються у збірниках матеріалів конференцій та в часописі «Інтегровані комунікації». Щорічно платформою для обміну думками та результатами наукових розвідок молодих науковців стає Всеукраїнська студентська науково-практична конференція «Бібліотека і книга у цифровому медіа світі», що традиційно проводиться кафедрою бібліотечнознавства та інформології напередодні Всеукраїнського дня бібліотек. Пишається кафедра і магістрами, які стали переможцями Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт зі спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Це випускниці 2018 р.: М. Цюра – з науковим дослідженням, присвяченим розвитку бібліотерапії, та А. Литвинова, яка у своїй роботі презентувала розмаїття медіатек в Україні та світі.

Особливості вступу до магістратури у 2019 р.

Існують певні особливості щодо вступу на магістерські програми загалом та на спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» зокрема. До загальних особливостей слід віднести те, що вступники, які мають попередню бакалаврську освіту за фахом, складатимуть лише два іспити – з іноземної мови та зі спеціальності. Претендентам, що мають бакалаврську освіту, здобуту за іншою спеціальністю, пропонується пройти додаткове вступне випробування, метою якого є з'ясувати рівень теоретичних знань та практичних навичок вступників.

Програми вступних випробувань та графік їх проведення заздалегідь доступні на сайті університету. Пропонуємо всім зацікавленим особам ознайомитися із Правилами прийому до Київського університету імені Бориса Грінченка в 2019 р. та отримати необхідну інформацію [3].

Особливістю, що стосується вступу саме до магістратури зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» в 2019 р., є складання єдиного вступного іспиту з іноземної мови через загальнодержавну систему зовнішнього незалежного оцінювання. Цього року реєстрація для складання єдиного вступного іспиту з іноземної мови розпочинається 13 травня та за-

¹ ЄКТС – Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система.



кінчується о 18:00 3 червня. Основна сесія єдиного вступного іспиту з іноземної мови відбудеться 2 липня. Зі зразками тестових зошитів, з програмами вступних випробувань можна ознайомитися в розділі «Учаснику вступних випробувань» [4].

Список використаних джерел

1. Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 1 лип. 2014 р. № 1556-VII. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 08.02.2019). – Назва з екрана.

2. Воскобойнікова-Гузєва О. В. Європейські магістерські програми – від промоції читання до управління цифровим контентом / О. В. Воскобойнікова-Гузєва // VIII Львівський міжнародний бібліотечний форум «Бібліотек@: від ідеальної до ефективної»: зб. матеріалів / Укр. бібл. асоц. ;

редкол.: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, В. В. Загуменна [та ін.]. – Київ, 2017. – С. 47–49. – Відомості доступні також в Інтернеті: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/23266/1/O.Voskoboinikova_EMP.pdf.

3. Правила прийому на навчання для здобуття ступеня бакалавра, магістра [Електронний ресурс] // Київський університет імені Бориса Грінченка : [сайт]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://kubg.edu.ua/informatsiya/vstupnikam/pravyla-priyomu-2019/3580-pravyla-priyomu-na-navchannia-dlia-zdobuttia-stupenia-bakalavra-mahistra-osvitno-kvalifikatsiinoho-rivniaspetsialist.html> (дата звернення: 08.02.2019). – Назва з екрана.

4. Учаснику вступних випробувань [Електронний ресурс] // Український центр оцінювання якості освіти : [сайт]. – Текст. і граф. дані. – Режим доступу: <http://testportal.gov.ua/uchasnyku-vstupnyh-vyprobuvan/> (дата звернення: 08.02.2019). – Назва з екрана.

Події. Факти



НАГОРОДЖЕННЯ ЛАУРЕАТІВ ЛІТЕРАТУРНИХ КОНКУРСІВ

НАПРИКІНЦІ 2018 р. журі **Всеукраїнського конкурсу «Краща книга України»** підбило підсумки і визначило переможців. У конкурсі змагалися 122 видання різної тематики 44 видавництв з усіх регіонів України.

Оголошення результатів та урочисте вручення дипломів переможцям конкурсу відбулися під час церемонії відкриття IX Київської міжнародної книжкової виставки «Книжкові контракти», що проходила в Українському домі 12–15 грудня 2018 р.

Гран-прі конкурсу було присуджено видавництву «Фенікс» за повнокольорове видання у двох книгах українською мовою Нового Завіту – «Євангеліє і Апостол».

У номінації «Моя країна» перемогу здобуло видавництво «Фоліо» за твір Тимура і Олени Литовчєнків «Книга жажіття: 1932–1938».

У номінації «Життя славетних» відзнаку отримало «Видавництво Старого Лева» за книжку В. Агеєвої «Візерунок на камені. Микола Бажан: життєпис (не)радянського поета».

Бестселером року став роман А. Цаплієнка «Стіна», який вийшов у «Видавництві Старого Лева».

Також кращими книжками в різних номінаціях названо: видання Р. Романишин та А. Лєсїва «Я так бачу» («Видавництво Старого Лева»); збірку поезії О. Каданова «Не я, а той» («Віват»); книгу П. Кралука «Півтори тисячі років разом. Спільна історія українців і тюркських народів» («Фоліо»); роман В. Китайгородської «Обличчям до стіни» («Букрек»);

білінгвальне видання «Райнер Марія Рільке. Сто поезій у перекладі Мойсея Фішбейна» («Либідь»); книгу Л. Лапшиної «Перлини нашої планети» («Віват»).

Конкурс проводиться щороку Державним комітетом телебачення і радіомовлення України з метою сприяння розвитку вітчизняного книговидавництва, вдосконалення традицій вітчизняної книговидавничої справи, підвищення ролі книги в суспільстві, популяризації сучасних технологій її художнього оформлення та поліграфічного виконання.

Серед знакових подій цього культурного заходу було також вручення дипломів лауреатам премії **Кабінету Міністрів України імені Лєсї Українки за літературно-мистецькі твори для дітей та юнацтва** за 2017 р. Так, у номінації «Літературні твори для дітей та юнацтва» перемогу здобула М. Морозенко за книгу «Іван Сірко – великий характерник, Іван Сірко – славетний кошовий» та повість «Я закохалася». У номінації «Художнє оформлення книжок для дітей та юнацтва» премію отримала К. Іванова за оригінальне художнє оформлення збірок казок В. Чухліба «Пісня тоненької очеретини», віршів про природу «Лісовий урок», народних різдвяних пісень і щедрівок «Йде до нас колядочка».

Підготувала **Олена Білик**, завідувач сектору Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого, за відкритими інтернет-джерелами: <http://comin.kmu.gov.ua> <http://bukvoid.com.ua>

